

En filosof - om den moderna tiden.

Tid kan mätas eller inte. Den kan finnas där i livets olika dimensioner, som en vilja till exakthet dvs. att ta till måttband, tumstock eller känslans uppskattning - klocktidens närvaro eller frånvaro.

Vi mäter in i det absurda och in i det som inte går att mätas. Den vetenskapliga evidensen sätts på spel; gränser överskrids.

Läsaren möter i denna bok de olika hållningarna mellan exakt vetenskap och en upplevd närvarande humanism. Däremellan finns människan, som varelse, som objekt och möjlig existentiell individ för medvetna betraktelser, mer eller mindre exakta, eller mer eller mindre på djupet - upplevda.

Jonna Bornemarks tankesätt för in läsaren i ett landskap, där det kritiskt möjliga möter det "kritiskt" omöjliga. Boken "**Det omätbaras renässans**" är närvarande och en "uppgörande med pedanternas världsherravälde" kan börja.

Modernitet.

Den s.k. "moderniteten" belyses här, med ett, låt mig säga filosofiskt underlag. Och underlaget är i detta sammanhang det "bornemarkska koncept" baserat på 3 historiska filosofer, som banat väg för nya tankemönster i västvärldens idéutveckling.

Tankarna tar sitt historiska nedslag i Cusanus (1400-talet), Bruno (1500-talet) och Descartes (1600-talet) - intressant och tankeväckande. Det är framförallt den senare, som får bära huvudparten av de verbala verktygen - Descartes, som en gång i tiden olyckligtvis åkte på en lunginflammation på det svenska slottet och det jordiska livet var över för denna rationellt tänkande filosof - 1650.

Vi talar ofta om honom i latinska termer och då blir det den stora Cartesius' tänkande i form av Cogito ergo sum. Nåväl - avsikten med Bornemarks bok är inte det rent formellt historiska utan snarare det förekommande nuets olika tekniker av mätningssuppedelningar, strukturer och taxonomier.

NPM

Med andra ord - det är efterkrigstidens samhällsmodell, som under tid har varit behäftad med dessa egenskaper, som nu Bornemark lyfter upp till filosofiska höjder. Hon rör sig med ett NPM - New Public Management, vars ideologi och tankemönster kännes mycket hotande för filosofen.

Men då kommer motargumenten, som säger att utan vetenskapliga hypotes- och mätteknik skulle vi inte heller gjort några medicinska eller byggnadstekniska framgångar. Det är systematiken, katalogiseringar och överblickar som givit varje vetenskapsman och samhällsdebattör energi och insikt i den industriella evolutionens framväxt och karaktär. Ej heller hade någon artificiell intelligens kunnat sett dagens ljus.

Med denna angivelse som tankebas är det sedan en viss självklarhet i att detta filosofiska tänkande kommer att handla om att områden som "humaniora är missförstått idag och att religionernas situation är problematisk".

Under alla omständigheter talas det här om "den goda religionen". För en teolog och gränsöverskridande tänkare som undertecknad fordras här konkretion och definition.

Vi kan generellt säga att likväl som det kan finnas en god religion kan det finnas en ond religion. Det beror på betraktarens utgångspunkter, infallsvinklar och jag skulle vilja säga - vilja till förståelse. På den här punkten är filosofen svävande och i synnerhet Jonna Bornemark.

Katolsk mystik.

När Bornemark behandlar mer livsorienterande frågor lyfter hon fram den västerländska mystiken och då är vi inne på hennes andra bok med titeln: "**Kroppslighetens mystik**". Inte överraskande tar hon upp ett nunneliknande 1100-tal med Mechthild von Magdeburg i centrum.

Kanske är det denna beginnerrörelse, som skall lyftas fram, en rörelse som mer får en dåtida feministisk beskrivning än en religiös. Här kombineras nämligen personlig integritet, samhällskritik och en kristen mysticism, som bottenar i katolsk kyrkohistoria med - skolastik och mystik - dessa lever så att säga sida vid sida.

En mer diskutabel religiös komponent tar vid då Jonna Bornemark behandlar kropp och själ, erotik och religion. Marias bröstmjölk skulle alltså vara

översvämmande av barmhärtighet. Nattvarden beskrivs i denna kontext på följande sätt:

Detta smärtande, närande och överflödande bröst fyller en central funktion och föder hennes guds barn. Blod, mjölk och vin är sammanvävda i och med att det är Marias mjölk och Jesu blod som upprätthåller förbindelsen mellan det gudomliga och det mänskliga, en förbindelse som är ritualiserat i nattvarden (s.167)

Bornemarks filosofiska värld är omfattande - från nutid till tidig medeltid. Tankar rör sig från det inre mystiska till det yttre subtilt konkreta. Däremellan finns läsaren, som får väga uppslagen och tankegångarna på den personliga väg som heter mätbarhet eller upplevelse eller insikt.

Hans-Evert Renérius

- Böcker: 1. Jonna Bornemark, *Det omätbaras renässans*. Volante. 2018 s. 305
2. Jonna Bornemark, *Kroppslighetens mystik*. Volante. 2015 s. 262